

GODIŠNJI ZVJEŠTAJ 2011.

Impressum

Izveštaj pripremile:

Višnja Jelić Múck
Marina Koprivnjak

Grafičko oblikovanje:

Ksenija Vidović Vorberger

Izveštaj o radu HMRR-a u 2011- godini prihvaćen je na redovnoj sjednici Skupštine koja je održana u Etno-selu "Suza" 21. travnja 2012.

Zagreb, svibanj 2012.

Uvod

Okvir u kojem je HMRR djelovao u 2011. godini

U 2011. godini dogodili su se u provedbi politike ruralnog razvoja u Hrvatskoj sljedeći pomaci bitni za razvoj i aktivnosti HMRR-a:

- 26 LAG-ova registriranih kao udruge – od toga prva četiri u 2009., sljedećih sedam u 2010. i preostalih petnaest u 2011.
- Petnaestak inicijativa i uspostavljenih lokalnih partnerstava na tragu LEADER-a u različitim dijelovima Hrvatske uključujući obalu i otoke
- U okviru provedbe Plana za poljoprivredu i ruralni razvoj/ Program IPARD u prosincu 2011. raspisan je: 7. natječaj za podnošenje prijave za dodjelu sredstava za Mjeru 101 -Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva i Mjeru 103 - Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda te 3. natječaj za Mjeru 302 - Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti; 2. natječaj za mjeru 301 – Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture završen je u lipnju 2011.
- Upravljački odbor Mreže za ruralni razvoj Republike Hrvatske počeo je s radom početkom prosinca 2011. Dva predstavnika LAG-ova članova HMRR-a su članovi UO-a Mreže za ruralni razvoj RH; Mreža još nije formirana
- Ministarstvo nadležno za ruralni razvoj od prosinca 2011. nosi naziv Ministarstva poljoprivrede; novi ministar je Tihomir Jakovina
- **Čekamo:** odobrenje 4. Izmjena Plana IPARD; stupanje na snagu Pravilnika o provedbi Mjere 202 (LEADER); odobrenje Godišnjeg izvještaja o provedbi IPARD-a u 2010.; javni poziv na prijave u članstvo Mreže za ruralni razvoj.

Postignuća HMRR-a

Postignuća HMRR-a u 2011. navode se u odnosu na provedbu strateških ciljeva i ciljeva određenih Strateškim planom HMRR-a za razdoblje 2010.-2012.:

Cilj 1) Zagovaranje interesa dionika iz ruralnih zajednica u kreiranju i provedbi javnih politika

U fokusu djelovanja HMRR-a u 2011. godini bila je provedba pristupa LEADER. HMRR je pratio i sudjelovao u procesima formiranja LAG-ova, izvještavao o pomacima u osnivanju lokalnih partnerstava te objavljivio i prezentirao podatke koji svjedoče da je u Hrvatskoj provedba pristupa LEADER na djelu usprkos činjenici da pravni okvir još nije dovršen. Uz osnovne informacije o novim LAG-ovima HMRR prati veličinu područja i broj stanovnika, broj zaposlenih u LAG-u, podatke o projektima i izvorima financiranja te kontaktne podatke.

HMRR je zastupao i obavještavao dionika iz ruralnih zajednica o novostima vezanima uz ruralni razvoj, posebice vezano na izradu Pravilnika o provedbi Mjere 202 - Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja (u nastavku: Pravilnik LEADER). U nekoliko navrata provedene su konzultacije s članovima i drugim zainteresiranim dionicima (LAG-ovi) u vezi s predloženim odredbama Pravilnika LEADER, posebice u odnosu na kriterije koje LAG-ovi moraju ispuniti da bi mogli koristiti sredstva predviđena Planom IPARD.

Marina Koprivnjak iz HMRR-a je sudjelovala na studijskom putovanju u Austriju i Češku u organizaciji SWG-a i GIZ-a.

Predsjednica je zastupala HMRR na sjednicama Odbora za praćenje IPARD-a i u konzultacijama na koje ju je pozivalo Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Na poziv Ministarstva predstavnici HMRR-a su sudjelovali na sastancima, seminarima i studijskim putovanjima:

- seminar o provedbi LEADER-a u organizaciji TAIEX-a/EU - *V. Jelić Mück*
- studijsko putovanje u organizaciji SWG-a i GIZ-a - *M. Koprivnjak*
- predstavljanje HMRR-a delegaciji Vlade Republike Srbije - *M. Koprivnjak*

U 2011. predstavnici HMRR-a su sudjelovali u kreiranju, poboljšavanju i praćenju provedbe javnih politika kako slijedi:

- Odbor za praćenje provedbe IPARD-a (od 2007.)
V. Jelić Mück/HMRR, članica, S. Novota / SMART, zamjenica
L. Pavić-Rogošić/ODRAZ, članica, M. Koprivnjak/HMRR, zamjenica
- Radna skupina za izradu nove Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva za razdoblje 2012. - 2016. (od 2011.)
M. Koprivnjak /HMRR
- Nacionalni odbor za volonterstvo pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
Bojana Čulum (drugi mandat na preporuku SMART-a)
- Upravljački odbor Mreže za ruralni razvoj
Ivan Doboš / LAG Baranja
Petar Mamula /LAG Gorski kotar

Na međunarodnoj razini predstavnici HMRR-a (LAG-ovi Gorski kotar i PRIZAG te predstavnici Deše, ODRAZ-a i HMRR-a) su u izravnom dijalogu s predstavnicima Opće uprave za poljoprivredu Europske komisije (DG AGRI) utjecali na 4. izmjenu Plana IPARD u smislu ublažavanja uvjeta za korištenje pretpripravnih sredstava namijenjenih LAG-ovima.

HMRR je primljen u članstvo ELARD-a - Europske udruge LEADER za ruralni razvoj na sjednici Vijeća održanoj 14. lipnja 2011. HMRR ima **status promatrača** u trajanju od godinu dana. Predstavnik HMRR-a u ELARD-u je Tomislav Panenić /TINTL i LAG Srijem, zamjenica Marina Koprivnjak / HMRR.

Članstvo HMRR-a povećano je novim članom s područja Karlovačke županije – LAG-om Vallis Colapis.

Letak je dopunjen i redizajniran u hrvatskoj i engleskoj verziji u suradnji s ODRAZ-om uz financijsku pomoć Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Umnožava se i koristi na skupovima u zemlji i inozemstvu.

Projekt „Zajedno za održivi razvoj“ osnažuje utjecaj civilnog sektora na planiranje i provedbu održivog razvoja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

ŠTO ŽELIMO POSTIĆI?	OČEKIVANI REZULTATI	KOME ĆE PROJEKT KORISTITI?
<ul style="list-style-type: none"> Prilagoditi kapacitete nacionalnih organizacija za općiti sposobnosti i upravljanje lokalnim mrežama civilnog sektora u Hrvatskoj kako bi se ojačala i razvijala partnerska suradnja u planiranju i provedbi provedbe održivog razvoja. Ojačati kapacitet i prodajne mreže sposobnosti lokalnih i regionalnih organizacija civilnog društva (OCC) koje se bave održivim lokalnim razvojem, uključujući lokalna mrežna partnerstva (LAG). 	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje suradnje i priprema lokalnih mreža civilnog društva i nacionalnih organizacija i mreža koje se bave praćenjem i vrednovanjem politika održivog razvoja. Jača veščasna suradnja, uspostavljanje sposobnosti hrvatskih OCC-a i razvijanje multisektorski dijaloga u održivom razvoju na nacionalnoj i regionalnoj razini, postavljanje međusektorske partnerstva. Povećanje sposobnosti civilnoga društva za sudjelovanje u odlučivanju i praćenju provedbe strategije održivog razvoja. 	<ul style="list-style-type: none"> Oblasti razvoja ruralnih područja i lokalnih mrežnih organizacija - ODR - lokalna mreža - ODR akcija poduzetka civilnog društva. Članovima Hrvatske mreže za ruralni razvoj - HMRR - ODRAZ-ova u Hrvatskoj i lokalnih mreža - ODR mreža civilnoga održivog razvoja na lokalnoj ili regionalnoj razini. Članovima i mrežama HMRR-a - ODR organizacija i lokalnih mreža. Drugi žene održivog razvoja, uključujući nacionalne, međunarodne lokalne OCC-e - ODR akcija civilnoga društva nacionalne konferencije i održavanje lokalnog razvoja.

Temeljni projekat od 1. siječnja 2011. do 30. rujna 2013.

Letak projekta "Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj"

U okviru projekta „Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj“ kojeg vodi ODRAZ, a HMRR, SMART i Milieukontakt su partneri, pokrenuta je izrada **Izveštaja iz sjene o Planu IPARD.**

U Zagrebu je 7.-9. studenog 2011. održana **prva radionica** o izradi takvog izvještaja koju je vodila nizozemska stručnjakinja **Suzanne Bakker.**

Uz nekoliko pozvanih predstavnika konzultanata, razvojnih agencija i udruga sudjelovalo je trinaest dionika ruralnog razvoja, od toga dvanaest predstavnika organizacija članica i predstavnik LAG-a Posavina:

- Dragica Latinac / Ekoturistiko
- Marina Koprivnjak / HMRR
- Petar Mamula / LAG Gorski kotar
- Natalija Banović i Alan Đozić / LAG Četiri rijeke
- Tihana Damjenović, Višnja Jelić Mück, Marina Marić Turk, Lidija Pavić-Rogošić / ODRAZ
- Gordana Forčić i Slađana Novota / SMART
- Nenad Bračun / LAG Baranja
- Zoran Palcer / LAG Posavina

Radionica je završila planom izrade Izveštaja iz sjene.

Prva radionica o izradi Izveštaja iz sjene, Zagreb

Cilj 2) Umrežavanje članica i dionika koji rade na ruralnom razvoju sa svrhom razmjene i prijenosa informacija i iskustava

Web-stranicu održava koordinatorica u suradnji s ODRAZ-om. U 2011. objavljeno je 25 vijesti – 13 iz aktivnosti Mreže, sedam o aktivnostima članica te 6 prikaza u rubrici „Zanimljivosti“.

E-bilten HMRR

HMRR izvješćuje i o promjenama u sastavu svojih upravljačkih tijela, o novim članovima, novim LAG-ovima u Hrvatskoj, propisima, priručnicima, člancima i dr. Ističemo zahtjevnu aktivnost praćenja osnivanja LAG-ova u Hrvatskoj što se objavljuje na web-stranici uz kartografski prikaz i osnovne podatke. U Hrvatskoj nema drugog izvora takvih podataka.

Napravljene su **pripreme za novu web stranicu** HMRR-a u 2012. godini. Korištenjem naprednije tehnologije (CMS) unaprijedit će se upravljanje stranicom - interaktivnost, mogućnost pretraživanja, međusobno komuniciranje članova, praćenje statistike posjeta i dr.

Članovima, LAG-ovima, inicijativama i ostalim dionicima e-mailom se tjedno šalju informacije o događanjima, zanimljivostima, natjecajima, pozivima na suradnju i sl.

Interna komunikacija članica i ureda nije ujednačena, veći dio članstva ne informira redovito o svojim aktivnostima i postignućima koji bi bili zanimljivi drugim članovima i dionicima ruralnog razvoja.

Koncem 2011. objavljen je **e-bilten HMRR Info u novom formatu**. Bilten je preoblikovan tako da sadrži kratke prikaze događaja koji se vezuju na opširnije opise iz drugih izvora. Na taj način, između ostalog, želimo povećati broj posjeta web stranici. Bilten priređuju ured i ODRAZ.

Europska mreža za ruralni razvoj (European Network for Rural development – EN RD) odobrila je HMRR-u prijevod brošure „**Ruralni razvoj u EU-u poslije 2013. – kratki vodič kroz prijedloge Europske komisije**“. Vodič je preveden i početkom 2012. objavljen u elektroničkom obliku.

Brošura se može preuzeti na www.hmrr.hr

Marina Koprivnjak iz HMRR-a i Petar Mamula iz LAG-a Gorski kotar sudjelovali su na Godišnjem susretu PREPARE-a u Zlatiboru, Srbija

Predstavnici inicijativa, tj. LAG-ova u nastajanju često se javljaju HMRR-u kako bi dobili obavijesti, konzultacije ili odgovori na pitanja. Komunikacija se uspostavlja putem e-mail liste koja se kontinuirano povećava.

- **Beograd, Srbija, 23.-25.02.2011.** - „Gradnja mreža za evropsku integraciju“ / prva interdisciplinarna konferencija alumnijska s područja jugoistočne Europe, organizator: GIZ ((Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit), Njemačka – *V. Jelić Mück*
- **Trebinje, 06.04.2011.** – Izlaganje o LEADER-u i ruralnom razvoju lokalnoj udruzi žena, organizator: *Deša / HMRR; suradnja: V. Jelić Mück/HMRR i L.Pavić-Rogošić /ODRAZ*
- **Skopje, Makedonija, 03.-04.03.2011.** - Regionalna radionica “Osnivanje mreža za ruralni razvoj u zemljama jugoistočne Europe” , organizator: SWG – *Nina Vinski / LAG Gorski kotar*
- **Zlatibor, Srbija, 28.06.-02.07.2011.** - Godišnji susret PREPARE-a – *M. Koprivnjak / HMRR i Petar Mamula / LAG Gorski kotar*
- **Češka i Austrija, 03.-09.07.2011.** - Studijsko putovanje “Ruralne mreže u Europskoj uniji - akteri, priprema i zadaci”, organizatori: SWG (Regional Rural Development Standing Working Group of South Eastern Europe) i GIZ – *M. Koprivnjak / HMRR*
- **Bruxelles, 27.01. i 20.-21.09.2011.** - Sastanci Organizacijske grupe PREPARE – *V. Jelić Mück i M. Koprivnjak / HMRR*
- **Bruxelles 07. 12.2011.** - 4. sastanak Vijeća ELARD-a – *M. Koprivnjak / HMRR*

Partnerstva u PREPARE-u i u Grundtvigu otvaraju nove mogućnosti umrežavanja i suradnje.

Cilj 3) Informirati različite dionike iz svih županija o LEADER-u, upoznati ih s načelima i načinom provedbe poticati formiranje LAG-ova

HMRR je u 2011. samostalno ili u suradnji s članicama organizirao skupove / okrugle stolove / sajmove i sl. kako slijedi:

- **Kneževi Vinogradi 03.09.2011.** – Međunarodni skup “Uloga gospodarstvenika u izradi Lokalne razvojne strategije Baranje” / *LAG Baranja, Slap i HMRR*
- **Osijek, 23.05.2011.** - Međunarodna konferencija “Poljoprivredna politika i ruralni razvoj - Perspektive i očekivanja od EU” / *Slap, Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje i HMRR*
- **Varaždinske Toplice, 13.10.2011.** – Javni skup na lokalnoj razini “Novi LAG - nove mogućnosti ruralnog razvoja” / *ODRAZ i HMRR*
- **Breznički Hum, 13.11.2011.** - Prigorsko-zagorski sejem / *LAG PRIZAG u suradnji s HMRR-om*
- **Mrkopalj, 14.11.2011.** - Okrugli stol “Uloga EU u razvoju ruralnog kraja, mogućnosti i izazovi - gdje smo i kako dalje?!” / *LAG Gorski kotar u suradnji s HMRR-om*
- **Osijek, 17.11.2011.** - Okrugli stol “Pristup LEADER u Hrvatskoj - priprema ruralnih područja za EU” / *HMRR, Slap i TINTL*

U okviru projekta Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija “Pristup LEADER u Hrvatskoj - priprema ruralnih područja za EU” i uz Institucionalnu potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva Slap je za HMRR izradio **film o primjerima dobre prakse** u ruralnim područjima Hrvatske koji je premijerno prikazan na okruglom stolu u Osijeku 17. studenog 2011.

Plakat za javni skup u Varaždinskim Toplicama

SMART-ova radionica "Uvod u pisanje projekata" održana je u Zagrebu 23. i 24. studenog 2012. za članove LAG-ova Gorski kotar, PRIZAG te budućeg LAG-a Izvor

Članice HMRR-a pružaju podršku osnivanju i razvoju LAG-ova u područjima na kojima djeluju u rasponu od savjetodavne pomoći do edukacije:

- CCI sudjeluje u upravljanju LAG-ovima Vallis Colapis i Petrova gora te konzultantski podupire rad LAG-a Sutla
- Deša daje savjetodavnu podršku LEADER inicijativi Dubrovački otoci
- ODRAZ sudjeluje u upravljanju LAG-om PRIZAG; surađuje i konzultantski podržava rad LAG-ova Gorski kotar i PRIZAG; pruža edukacijsku potporu osnivanju LAG-a Izvor;
- Slap pruža tehničku i savjetodavnu podršku LAG-ovima Baranja i Papuk
- SMART pruža tehničku i savjetodavnu podršku LAG-ovima Gorski kotar i PRIZAG te budućem LAG-u Izvor
- TINTL je dao podršku osnivanju LAG-a Srijem

Predstavnici HMRR-a su na nekoliko skupova predstavljali djelovanje Mreže i provedbu pristupa LEADER u Hrvatskoj sa svrhom ohrabriranja osnivanja LAG-ova, poticanja suradnje udruga, institucija i stručnjaka s LAG-ovima kao i međusobne suradnje LAG-ova:

- 19.06.2011. - Plitvička jezera. - Konferencija o razvoju ruralnih područja u Hrvatskoj u organizaciji udruge MI, Split – *V. Jelić Mück*
- 16.09.2011. - Konferencija "Umrežavanje LAG-ova", Belišće – *M. Koprivnjak*
- 29.-30.11.2011. - Seminar "LAG kao udruga" u organizaciji UNDP Hrvatska, Zadar – *Draga Bitar / LAG PRIZAG*

Mediji u 2011. nisu pokazali veće zanimanja za ruralni razvoj. Predstavnici HMRR-a su dvaput gostovali u programu TV mreže Kapital network te promovirali mrežu, ruralni razvoj i pristup LEADER.

Može se zamijetiti porast zanimanja lokalnih medija koji su popratili javne skupove i druga događanja koja je HMRR suorganizirao u suradnji s članicama s tih područja (okrugli stolovi/konferencije/treninzi). I studijsko putovanje u Bruxelles i Nizozemsku bilo je dobro popraćeno u regionalnim izdanjima (primorsko-goransko, varaždinsko i koprivničko-križevačko područje).

Pojava HMRR-a u medijima u 2011. može se sažeti kako slijedi:

- 2 TV-intervjua
- 4 izjave za regionalni ili lokalni radio nakon javnih skupova
- 5 članaka ili intervjua u regionalnim / lokalnim novinama u kojima se spominje HMRR
- desetak objava na drugim web-stranicama.

Na web-stranici prenose se važniji medijski prikazi ruralnog razvoja:
(http://www.hmrr.hr/pages/ruralni_razvoj/ruralni_razvoj_mediji.html)

Cilj 4) Jačanje organizacijskih i stručnih kapaciteta

U većem dijelu 2011. godine HMRR je ponovno imao **jednu zaposlenu osobu** - koordinatoricu Marinu Koprivnjak i to od ožujka u cijelosti. Projekt "Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj" (IPA 2008) podmiruje 80% tog troška, a 20% Institucionalna potpora Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Iz istih izvora omogućen je u 2011. kontinuirani rad ureda (najam, knjigovodstvo) i nabavljen dio osnovne opreme (računalo + monitor; HMRR je raspolagao samo laptopom te koristi opremu ODRAZ-a). Mogućnost podmirenja troškova putovanja članova na sjednice Upravnog odbora HMRR-a uvelike doprinosi redovnom sastajanju i kvalitetnom upravljanju radom udruge.

Ksenija Vidović Vorberger / ODRAZ nastavila je poboljšavati i održavati web-stranicu.

Ante Vekić iz Slapa priredio je film o primjerima dobre prakse u ruralnim područjima Hrvatske.

web stranica www.hmrr.hr

Redovna sjednica Skupštine održana je 20. travnja 2011. Na skupštini je razriješen stari sastav i izabran novi Upravni odbor. Izabrani su: **Draga Bitar, Ivan Doboš, Višnja Jelić Mück, Mario Protulipac i Sonja Vuković**. Za predsjednicu je ponovno izabrana **Višnja Jelić Mück**.

Upravni odbor (UO) sastao se dva puta i to:

- Zagreb 20. travnja 2011. (UO-15)
- Osijek 17. studenog 2011. (UO-16).

Važnije odluke vezane su uz prijem novog člana, zaduženja „starih“ članova u smislu mentorstva i podrške LAG-ovima i HMRR-u te praćenje provedbe strateškog plana.

Redovna sjednica Skupštine, 20 travnja 2011.

Ivan Doboš /LAG Baranja i Dragica Latinac /Ekoturistiko sudjelovali su na studijskom putovanju u Brandenburg

Nova mogućnost stručnog usavršavanja tijekom 2011. i 2012. otvorena je članovima HMRR-a kroz partnerstvo u projektu „**Sposobnosti iznad pedesete (50+) u ruralnom razvoju**“ / **Program za cjeloživotno učenje, Potprogram Grundtvig**. Partneri upućuju odgovarajuće predstavnike na seminare i studijska putovanja te sudjeluju u razmjeni iskustava, priručnika i drugih alata.

U 2011. tu su mogućnost koristili predstavnici šest članica i to:

- **Finska, 01.-03.03.2011.** - Seminar „Alati, metode i plan za mobilizaciju ljudi ruralnih područja“ – *Mirela Despotović / CCI*
- **Brandenburg, područje oko Berlina, 10.-14.05.2011.** - Studijsko putovanje – *Ivan Doboš / LAG Baranja i Dragica Latinac / Ekoturistiko*
- **Češka, 04.-08.10.2011.** - Putujuća radionica i seminar u vezi sa „školama za zajednicu“ u ruralnim područjima (Rural Community Schools) – *Gordana Martinović / LAG Petrova gora, Ankica Bilandžić / LAG Baranja i Tomislav Maletić / OGI*.

Višnja Jelić Mück sudjelovala je kao domaća koordinatorica projekta u drugom dijelu seminara u Češkoj. O diseminaciji rezultata projekta i organiziranju zajedničke elektroničke knjižnice koja objedinjava rezultate, sredstva, metode i programe svih partnera brine voditeljica projekta Jela Tvrdonova iz slovačke VOKA-e.

U okviru projekta „Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj kojeg vodi ODRAZ, a partneri su HMRR i SMART ostvareno je 05.-09.12.2011. **studijsko putovanje u Bruxelles i Nizozemsku**. Organizatori su bili V. Jelić Mück, ODRAZ / HMRR i Paul Kosterink /Milieukontakt International iz Nizozemske.

U Nizozemskoj su predstavnici HMRR-a imali priliku upoznati primjere dobre prakse dvaju LAG-ova te značenje suradnje i partnerstva različitih dionika za dobrobit lokalnih zajednica.

Sudjelovali su:

- Jany Hansal / Deša
- Svjetlana Kasunić, Sanja Čop i Sandra Okanović / LAG Gorski kotar
- Nevenka Benjak, Kruno Đurec i Kristina Matijašec / LAG PRIZAG
- Mateja Matijašec, Zvonimor Novak, Ivana Cvek Vidić, Jelena Balaško Čić / LAG Izvor u osnivanju
- Marina Marić Turk i Višnja Jelić Mück / ODRAZ i
- Marina Koprivnjak / HMRR.

Grupa je u Nizozemskoj obišla ruralni kraj smješten u okruženje najgušćih gradskih aglomeracija Amsterdama, den Haaga, Rotterdama i Utrechta. Upoznali su primjere dobre prakse LAG-ova Weidse Veenweiden i Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Financijsko poslovanje

U financijskom smislu u 2011. godini HMRR je dobio značajan priljev sredstava iz nekoliko projekata:

- **"Sposobnosti iznad pedesete (50+) u funkciji ruralnog razvoja"**, Obrazovno partnerstvo Grundtvig/Agencija za mobilnosti i programe EU – 14.000 EUR za razdoblje 01.08.2010.-31.07.2012.
- **Institucionalna potpora Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva** – 3 x 46.000 Kn u razdoblju 01.01.2011.-31.12.2013.
- **„Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj“** IPA 2008 - 52.301, 60 EUR (za HMRR) u razdoblju 01.03.2011.-28.02.2013., nositelj ODRAZ, partneri HMRR, SMART i Milieukontakt International
- **"Pristup LEADER u Hrvatskoj - priprema ruralnih područja za EU"**, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija - 15.000,00 Kn u razdoblju 29.07.2011.-31.12.2011., partneri Slap i TINTL

Početak 2011. vraćena je pozajmica članovima (Deša, ODRAZ i Smart) koja je omogućila završetak aktivnosti projekta „Sudjelovanje stanovnika u održivom razvoju regije“ odnosno pokrila troškove do odobrenja i završne isplate.

Dio sredstava namaknut je iz članarine i pružanja usluge informiranja o pristupu LEADER.

PREPARE je sufinancirao trošak putovanja na sastanak u Bruxellesu i godišnji susret PREPARE-a. Hrvatski farmer je isplatio dio sredstva (2.000,00 Kn) za izlaganja na seminaru "Za razvoj ruralnih krajeva". Čekamo isplatu preostalih sredstava (6.000,00 Kn).

Završna ocjena

S čime smo zadovoljni?

Ponovno je uspostavljen redovni rad ureda i zaposlena koordinatorica. To je omogućilo uspješnije sudjelovanje u procesima stvaranja i osnaživanja suradničkih / partnerskih odnosa te redovnu komunikaciju i rad sa članstvom.

Susret s predstavnicima
Opće uprave za
poljoprivredu Europske
komisije

Na studijskom putovanju koje je HMRR organizirao u sklopu projekta "Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj" u prosincu 2011., predstavnici članica i budućeg LAG-a Izvor (ukupno 14 osoba) susreli su se s predstavnicima **Opće uprave za poljoprivredu Europske komisije**. Iznijeli su svoja mišljenja, očekivanja i bojazni vezene uz ruralni razvoj u Hrvatskoj do i nakon pristupa te upozorili na određene probleme u udovoljavanju uvjetima za korištenje očekivane potpore LAG-ovima kroz program IPARD. Domaća administracija dodatno postrožuje te kriterije, a prvi osnovani LAG-ovi već nekoliko godina čekaju potporu IPARD-a.

Nakon susreta predstavnici Komisije odlučili su **ublažiti jedan od zahtjeva** IPARD-a i pravilnika LEADER. Opisani susret pokazao je da ima smisla zagovarati svoje stavove i argumentirati prijedloge promjena.

Osim s Komisijom, delegacija se tom prilikom susrela i s Misijom RH pri EU te s europskim udrugama ELARD i Koalicija za održive fondove EU-a. Susreti s udrugama bili su korisni i inspirativni otvarajući puteve moguće suradnje.

Vidljivost HMRR-a je u porastu u zemlji i inozemstvu. Međunarodne i domaće organizacije te Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja pozivaju HMRR da predstavi svoje djelovanje na području zagovaranja pristupa LEADER. Praćenje stanja i opetovano javno prezentiranje hrvatskih LAG-ova utjecalo je na promjenu stava Ministarstva u odnosu na Mjeru LEADER. Predstavnici HMRR-a imaju stalan položaj u odborima, povjerenstvima i radnim tijelima putem kojih mogu utjecati na kreiranje i provedbu javnih politika.

Porastao je broj i način suradnje HMRR-a i članica na zajedničkim projektima ili zadacima (ODRAZ, SMART, Deša, Slap, LAG Gorski kotar i dr.).

Suradnja u Partnerstvu Grundtvig i projekt „Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj“ otvorili su vrata učenju, prijenosu i razmjeni iskustava u većoj mjeri nego ikad dosad.

U 2011. HMRR je primljen u članstvo ELARD-a (Europska udruga LEADER za ruralni razvoj) čime se Mreži i članovima, posebno LAG-ovima, pružaju nove mogućnosti komuniciranja, razmjene iskustava i suradnje diljem Europe.

S čime nismo zadovoljni?

HMRR nije uspio ostvariti neke zahtjevnije zadatke poput: „factsheeta“ o ruralnom razvoju u Hrvatskoj, brošure za stanovnike ruralnih područja, mapiranja kapaciteta članica, pokretanja projekta samofinanciranja i zapošljavanja još jedne osobe. Razlog tome je nedostatak sredstava što ima za posljedicu ograničen kapacitet udruge. S druge strane, pokrenuti su neki drugi zadaci, npr. izrada „izvještaja iz sjene“.

Nerazumijevanje donatora za pitanja ruralnog razvoja u Hrvatskoj utječe na modificiranje postavljenih ciljeva. LAG-ovi nisu shvaćeni kao organizacije civilnog društva osnovane kako bi postale nositelji razvoja svog kraja te time i potencijalni korisnici sredstava potpore u širokom rasponu sveukupnog lokalnog / ruralnog razvoja. Problem je tim veći što ni strukture nadležne za poljoprivredu i ruralni razvoj u Hrvatskoj ne poznaju u dovoljnoj mjeri pristup LEADER i prednosti njegove primjene u Hrvatskoj. Premda formalno prepoznat i uvažen te pozvan na sudjelovanje u određenim aktivnostima, ni HMRR nije nikad dobio potporu Ministarstva poljoprivrede za svoje djelovanje.

Prihod od članarine ostaje jedini stalni prihod (trenutno 6.400 Kn).

Niski raspoloživi kapacitet udruge najčešći je problem i pri uspostavljanju nove suradnje ili partnerstva. To se odnosi na ljudske i prostorne resurse te uredsku opremu. Planiranje novih zaduženja zasniva se na očekivanom doprinosu članica, ali se nerijetko događa da su i članice zaokupljene vlastitim zadacima i obvezama te nisu u stanju osigurati sudjelovanje na zajedničkom projektu. Stoga je i spomenuti povoljan trend rasta suradnje s članicama najčešće ograničen na manje zadatke. Djelovanje HMRR-a se, kao i u prethodnim godinama, velikim dijelom oslanja na projektnu suradnju s ODRAZ-om.

Financijski izvještaj

HMRR - Račun prihoda i rashoda 01.01.-31.12.2011.		HRK	
PRIHODI	račun HMRR	podračun (IPA 2008)	HRK
prihodi iz 2010.	75.185,50		
prihodi blagajne iz 2010.	158,56		
članarina	5.000,00		
projekt "Sposobnosti iznad pedesete (50+) u funkciji ruralnog razvoja" / Grundtvig	-		
projekt "Zajedno za održivi razvoj u Hrvatskoj" / IPA 2008		147.072,00	
projekt Institucionalna potpora / Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	46.000,00		
projekt "Pristup LEADER u Hrvatskoj - priprema ruralnih područja za EU" / MVPEI	15.000,00		
projekt "Sudjelovanje stanovnika u održivom razvoju regije" / PHARE 2006	58.825,97		
Hrvatski farmer	2.000,00		
ZABA - pripis kamate	117,95		
UKUPNO PRIHODI	202.287,98	147.072,00	349.359,98
RASHODI	račun HMRR	podračun (IPA 2008)	HRK
plaća koordinatorice	23.096,22	70.836,58	
putovanja članova na sastanke HMRR-a	1.028,44	2.741,73	
najam ureda	6.050,00	5.310,00	
oprema (računalo + monitor)	4.500,00	-	
mobilnosti / projekt Grundtvig	45.631,21		
sufinanciranje izrade filma, catering, administrativni troškovi / projekt MVPEI	11.001,26		
ostali troškovi projekta (radionice, osvježenje, trening materijali, prijevodi i sl.)	5.350,56	9.391,81	
računovodstvo	3.905,25	3.966,75	
administrativni troškovi	120,60	5.568,45	
vraćena pozajmica (ODRAZ, Deša, SMART)	41.500,00		

HMRR - Račun prihoda i rashoda 01.01.-31.12.2011.	HRK		
RASHODI	račun HMRR	podračun	HRK
Godišnji hosting web stranice	307,50		
Flamingo (pogrešna uplata-čekamo povrat sredstava)	1.962,00		
Višnja - OG sastanak PREPARE (27.01.2011.)	282,95		
Marina - OG sastanak (20.09.2011.)	1.140,78		
tečajne razlike	316,01		
UKUPNO RAHODI	146.192,78	97.815,32	244.008,10
RAZLIKA	56.095,20	49.256,68	105.351,88

